

A Ráhangolás Program bevezetése az Egyetemi Könyvtárba

NEA-KK-12-SZ-1076 : A Ráhangolás Program bevezetése az Egyetemi Könyvtárban: A pályázat révén elkészült és kidolgozott programok, a megváltozott munkaképességű fiatalok képzésével foglalkozó intézményekkel történő együttműködés és az EK oktató, fejlesztő, segítő, illetve esélyegyenlőséget és akadálymentességet elősegítő tevékenységeit segítik.

A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Nonprofit Közhasznú Kft.projektjében – az ún. Ráhangolás Programban – dolgozó munkaerő-piaci mentor és a Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Diákotthon bevonásával kidolgoztuk és bevezettük azt a keretrendszert, amely hosszú távú együttműködést biztosít a hallássérült leendő munkavállalókat képző iskolák, szakiskolák és az EK között. Az együttműködés célja elsődlegesen az, hogy az iskolák hallássérült diákjai különféle munkahelyi tapasztalatokat szerezzenek, ami segíti őket pályaválasztásukban és/vagy az adott szakmáról szóló reális ismeretek szerzésében, mivel általában szegregált, speciális intézményben nőnek fel, s így kevés valós ismeretük van az őket körülvevő világról, így a munka világáról is. Tapasztalatok illetve gyakorlat megszerzésére különféle lehetőségek vannak, mint pl. munkahely látogatások, nyári vagy más formában gyakorlatok biztosítása, ill. adott esetben pályakezdőként való foglalkoztatás esélyének megteremtése azáltal, hogy a munkáltató lehetőséget ad arra, hogy a kiváló teljesítményt nyújtó, az ismereteket megfelelően elsajátító tanuló(ka)t a későbbiekben alkalmazza, vagy ajánlásával segíti elő elhelyezkedését. Célok:

- Hozzájárulás a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának biztosításához.
- Megváltozott munkaképességűek számára műhely és munkalátogatások, valamint szakmai gyakorlati hely biztosítása, gazdasági és ösztársadalmi szinten hatékonyan elősegíteni a fogyatékos leendő munkavállalók munka világába való integrációját.
- Hosszú távú, gyümölcsöző kapcsolat kiépítése.

Az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány tevékenysége a támogatási időszak alatt:

1. Elkészült Belváros-Lipótváros Önkormányzata 2011 évi támogatásából és jelentős önkéntes munkából a könyvtár kétnyelvű színes ismertető füzet. Utoljára ilyen kiadvány – fekete-fehér kivitelben – a 60-as években készült a könyvtárról.
2. Három nagy értékű régi könyv restaurálása történt meg az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány örökbefogadási programjának keretében. 2011 novemberében fogadta örökbe Adonyi Ágnes az EK muzeális állományának három nagy értékű dokumentumát: Heltai Gáspár: *Chronica az magyaroknak dolgairol*, Kolozsvár, 1575; Medgyesi Pál: *Praxis pietatis (A kegyesség gyakorlása)*, Lőcse, 1641; *Biblia. Cum glossa ordinaria Walafridi Strabonis I-IV*. Strassburg, n.p.1480 (IV.kötet – Újszövetség). Az örökbefogadó a köteteket a könyvtár tudományos

referense által szakmai szempontok figyelembevételével összeállított listából választotta ki. 2012 áprilisáig megtörtént a kötetek teljes körű szakszerű felújítása (tinta vizsgálat, tisztítás, lapok javítása öntéssel, lapok erősítése, egész bőr kötés készítése korhű módon, gerinc visszahelyezése, fűzés, fatáblák kiegészítése, konzerválása stb.). Április 18-án kis ünnepség keretében az örökbefogadó megtekintette a felújított könyveket, átvette az örökbefogadásról szóló oklevelet. Nevét a Díszteremben a könyvtár támogatóit feltüntető márványtablán megörökítettük.

3. Június 2-án Dr. Bartal Sándor képviselő, testvérvárosi tanácsnok vezetésével az önkormányzat testvérvárosainak képviselői tettek látogatást az ELTE Egyetemi Könyvtárban. A Torockóról, Énlakáról és Berlinből érkezett vendégeket Dr. Szögi László főigazgató kalauzolta végig az könyvtár műemlék épületében, bemutatva a négy és fél évszázados intézmény múltját, gyűjteményeit és szolgáltatásait. A műemlékraktárban berendezett kamarakiállításon a testvérvárosokkal kapcsolatos régi dokumentumokat, illetve a könyvtár néhány rendkívül féltett kincsét (corvinát, Árpád-kori okleveleket, régi térképeket, stb.) tekintették meg a vendégek.

4. Az alapítvány regisztrálása a CivilTech Informatikai Adományozó programjára azzal a céllal, hogy pályázati források esetén kedvezményesen juthasson hozzá a működéshez szükséges szoftverekhez.

5. A Capella Silentium koncert szervezése, PR-ja.

6. Könyvtárosok Napja az ELTE EK-ban, első alkalommal. A regisztrációhoz kötött rendezvényre az intézmény múltja és jelene, szolgáltatásai és gyűjteménye iránt érdeklődő, társintézményekben dolgozó kollégák jelentkezését vártuk. A rendezvény szervezése, PR-ja, kommunikációja ill. alapítványi önkéntes munka keretében valósult meg.

7. 2012 októbertől 2013 márciusig tartott az Egyetemi Könyvtárban 2011 tavaszán megkezdett „Varázslók pálcája” beszélgetéssorozat második része, amelyet Lábass Endre, az Egyetemi Könyvtárral évtizedek óta szoros kapcsolatban álló festőművész-író folytat művész és tudós barátaival. A beszélgetéssorozat nem a hagyományosan megszokott író-olvasó találkozók forgatókönyve szerint zajlott, egyediségét a kérdező és vendégei közötti bensőséges kapcsolat adta, elmosva a „kérdező-kérdezett” viszony szokásos határait. Az így megszületett beszélgetések nem csupán megismertetnek az adott vendég munkásságával, művészi vagy tudományos hitvallásával, hanem önmagukban is egyfajta kulturális, művészeti élménnyel ajándékozzák meg a hallgatóságot. Az előadások időpont egyeztetése és lebonyolítása önkéntes munkában valósul meg.

8. Április folyamán első ízben csatlakozott az EK az ICOMOS (Műemlékek és Műemlékhelyek Nemzetközi Tanácsa) és az UNESCO által 1982-ben életre hívott Műemléki Világnap egyre szaporodó hazai rendezvényeihez. Az érdeklődők magyar és angol nyelvű vezetett túra keretében ismerhették meg a könyvtár kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként számon tartott épületét.

9. Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat portáljának közvetlenül is elérhető aloldalaként alapítványi önkéntes munkából elkészült az alapítvány honlapja (<http://konyvtar.elte.hu/alapitvany>)

10. A Musica Historica együttes koncertjének szervezése, PR-ja.

11. Az Internet Fiesta rendezvénysorozat keretében az ELTE Egyetemi Könyvtár 2013. március 27-én 15.00-18.00 óra között Nyílt napot tartott hallássérülteknek, amelyen a siketek és nagyothallók valamint családtagjaik és a civil szervezetek munkatársai megismerkedhettek a könyvtár szolgáltatásaival, dokumentumállományával, jelyelven vezetett túra keretében bejárhatták a műemlék épületet, beiratkozhattak és kipróbálhatták a könyvtár szolgáltatásait. Az esemény kommunikációs akadálymentesítése jelyelvi tolmács részvételével történt. A Nyílt napon vezettük be a hallássérülteknek nyújtott új szolgáltatásunkat, a jelyelvi tolmács segítségének igénybe vételét a könyvtárhasználathoz. Az egész délutánt felölelő rendezvény szervezése és lebonyolítása Alapítványi önkéntes munka keretében valósult meg.

Az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány a NEA-KK-12-SZ-1076 számú pályázattal vállalta a Ráhangolás Program bevezetését az Egyetemi Könyvtárba (EK), valamint együttműködési megállapodás megkötését a Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Diákotthonnal. A két intézmény vállalta a hallássérült fiataloknak szóló, hosszútávra tervezett keretrendszer kidolgozását, amellyel a könyvtári munkakörökben történő elhelyezkedésüket segítik.

A megvalósítás során együttműködési megállapodást írtak alá a felek. A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Nonprofit Közhasznú Kft. mentora szakmai segítséget nyújtott a pályázat elkészítéséhez.

A három intézmény együttműködésével elkészült a pályázatban vállaltak szerint a Gyakorlati Hely Program (GYHP) és a Munkahely Látogatás Program (MLP), melyek keretében öt, hallássérülték által is ellátható könyvtárosi munkakör került kidolgozásra. Ezek: könyvkötő, restaurátor, feldolgozó könyvtáros: könyv- és folyóirat, feldolgozó könyvtáros: régi könyv, e-tájékoztató könyvtáros.

GYHP (a program részletes kidolgozását lásd csatolva): fő célja, hogy a tanulók megismerjék egy könyvtár működését. Fontos szempont a munkavállalásra való felkészítés, a konkrét munkahelyi tapasztalatok szerzése, a munkahelyi beilleszkedés támogatása, a hallássérült fiatalok által betölthető könyvtári munkahelyek feltérképezésének segítése. A program időtartama 20 óra, melynek 65%-a az EK egyes osztályainak bemutatása, a különböző egységekben végzett munkafolyamatok megismerése és összefüggéseinek feltárása. A gyakorlati idő fennmaradó 35%-ában a választott szakmára vonatkozó speciális szakmai tudnivalókat ismerhetik meg a diákok.

MLP (a kidolgozott óravázlatokat és a prezentációkról készített anyagot lásd csatolva) : a bemutató foglalkozások helyszíne az ELTE EK Oktatóterme és a választott témának megfelelő csoport. A foglalkozások tervezett időtartama 60 perc, felépítése:

- Szervezési feladatok, előkészületek
- Ráhangolódás, bevezetés, motiváció
- A választott témának megfelelő munkakör bemutatása
- Összefoglalás – ismétlés

- Kérdések, beszélgetés
- A foglalkozás lezárása, elköszönés

A pályázatban vállaltak szerint 2013-ban látogató csoportot fogadtunk az EK-ban, akik a Török Béla Iskolából érkeztek és előzetes egyeztetés alapján a restaurátor szakma bemutatását kérték. Összesen 6 különböző korú diák vett részt a programon 3 kísérő tanárral és az EK által biztosított jelnyelvi tolmács végzettségű kommunikációs segítővel. Az általános tájékoztató keretében megismerhették a különböző könyvtártípusokat egy PowerPoint segítségével. A restaurátor munkájának bemutatása során az alábbi kérdésekre tértünk ki:

- Mít jelent a restaurálás?
- Mi a restaurálás célja?
- Milyen szempontokat kell figyelembe venni a könyvek restaurálása során?
- Milyen könyvtörténeti és kötéstörténeti ismeretekkel kell rendelkeznie egy restaurátornak?
- Milyen iskolában lehet a restaurátor szakmát elsajátítani?

A foglalkozás második részében a diákok az EK Restaurátor Műhelyében betekintheztek egy régi könyv restaurálásának munkafolyamataiba: megismerhették az itt használt eszközöket, vegyszereket, megnézhezték hogyan történik a könyv egy lapjának restaurálása, megtekintheztek olyan dokumentumokat, amelyek még javításra várnak, illetve olyanokat, amelyek helyreállítása már befejeződött. A restaurátor magyarázata után lehetőségük volt kérdéseket feltenni, megosztani egymással észrevételeiket.

A MLP és a GYHP keretében bemutatott öt szakmáról elkészült egy 8 perces rövidfilm, ami a Nonprofit Médiaközpont Alapítvánnyal való szerződés-kötés eredményeként összesen 262.500 Ft értékben valósult meg (rendező: Liling Tamás, címe: Hangolódj ránk! ELTE Egyetemi Könyvtár). Az EK főigazgatója, dr. Szögi László kalauzolja végig az épületben az érdeklődőket kiemelve azokat a szolgálati pontokat, munkaköröket, amelyek a hallássérült fiatalok által betölthetők. A film négy különböző verzióban tekinthető meg: hanggal, hanggal és jelnyelvi tolmácsolással, hanggal és feliratozással, hanggal, jelnyelvi tolmácsolással és felirattal. A film elérhető az EK portálján: <http://konyvtar.elte.hu/hu/node/2687>

Az első nyilvános bemutatásra 2013. március 27-én került sor. Az ELTE EK az idei évben először kapcsolódott be az Internet Fiesta országos rendezvénysorozat eseményeibe. A program keretében a könyvtár Nyílt napot tartott hallássérülteknek, melyen a siketek és nagyothallók családtagjaikkal és a civil szervezetek munkatársaival együtt megismerkedhettek a könyvtár szolgáltatásaival, dokumentumállományával, jelnyelven vezetett túra keretében bejárhatták a műemlék épületet, könyvtárhasználati ismereteket szerezhettek, beiratkozhattak és kipróbálhatták a könyvtár szolgáltatásait. Az eseményről készült fotók az alábbi címen tekinthetők meg: <http://www.facebook.com/media/set/?set=a.518181748217645.1073741829.122214191147738&type=1>

A pályázat keretében az Aqua Optima Kft-től 2 db tablet , 1 fülhallgatót és egy hangszóró-szetet vásároltunk 99.470 Ft értékben abból a célból, hogy a program megvalósítása során elkészített filmet a könyvtár látogatói helyben is megtekinthessék.

A pályázatban 7.436 Ft postaköltséget és 4.846 Ft telefonköltséget számoltunk el.

A MLP-hoz a következő védőfelszereléseket szereztük be 23.860 Ft értékben az Ergonett Zrt Áruházától: 5 db kötény, 19 db kesztyű, 2 db védőszemüveg, 20 db védőmaszk, 2 db szűrős védőmaszk.

A program kidolgozásában, megvalósításában 6 fő vett részt: 3 fő megbízási szerződéssel összesen 346.038 Ft értékben, 3 fő önkéntes segítőként összesen 116.200 Ft értékben. (A megbízási szerződéssel foglalkoztatottak feladatleírását csatoltuk.)

Az önkéntesek a következő munkákat látták el:

- 74 órában: hallássérült diákok munkahelyi tapasztalatainak koordinálása
- 46 órában: megrendelések, beszerzések ügyintézése
- 80 órában: pályázattal kapcsolatos adminisztrációs tevékenység

A feladatok megosztása (3 fő megbízási szerződéssel):

Franyó Borbála

- Kisfilm létrehozásában: kapcsolattartás a stábbal, forgatás szervezése, forgatókönyv összeállítása, nyilatkozatok megfogalmazása, narráció jelelése.
- Kapcsolattartás: FSZK-val, Török Béla Iskolával.
- Keretrendszer kidolgozása.
- Belső kommunikációban való részvétel.

Gulyás Katalin

- MLP keretében: egy témakörben óravázlatok megírása és a hozzájuk kapcsolódó PowerPoint bemutatók elkészítése.
- GYHP keretében: program összeállítása egy témakörben.
- Kisfilm létrehozásában: forgatókönyv vonatkozó részeinek elkészítése.
- Belső kommunikációban való részvétel.
- Kapcsolattartás: FSZK-val, Török Béla Iskolával.
- Pályázati dokumentáció készítése.

Székelyné Török Tünde

- MLP keretében: négy témakörben óravázlatok megírása és a hozzájuk kapcsolódó PowerPoint bemutatók elkészítése.
- GYHP keretében: program összeállítása négy témakörben.
- Kisfilm létrehozásában: forgatókönyv vonatkozó részeinek elkészítése.
- Belső kommunikációban való részvé